

Kandidatnummer:

2403

(Hvis besvarelsen skal leveres på navn, skrives navn i stedet for kand.nr.)

FORSIDE

ved besvarelse av hjemmeeksamen, semesteroppgave, rapport, essay osv.

Emnekode:	11 - 116
Emnenavn:	Konflikt og fred - historiske og etiske perspektiver
Emneansvarlig (normalt faglærer):	Maybritt Ohmen Nilsen
Eventuell veileder:	Olav Arild Abrahamson
Innleveringsfrist/ tidspunkt:	6/6 - 10 ⁰⁰
Antall sider inkl. forside	13
Merknader:	

Jeg/vi bekrefter at jeg/vi ikke siterer eller på annen måte bruker andres arbeider uten at dette er oppgitt, og at alle referanser er oppgitt i litteraturlisten.

Ja

Nei

*Kopiering av andres tekster eller annen bruk av andres arbeider uten kildehenvisning, kan bli betraktet som fusk.***Gjelder kun gruppeeksamen:***i bekrefter at alle i gruppa har bidratt til besvarelsen.*

ja

ei

Kan besvarelsen brukes til undervisningsformål?

ja

ei

SEMESTEROPPGAVE

I

HI-116

”Gir historikernes analyser av årsaker til første verdenskrig svar på spørsmålet: Hva fører til krig?”

Våren 2008

I denne oppgaven er det lett å gå i fella slik at jeg ikke svarer på selve oppgaveteksten, men at det blir fokus på årsaker til 1. verdenskrig og ikke om selve spørsmålet; Hva fører til krig? Derfor vil jeg gjennomføre denne oppgaven i tre trinn: Først vil jeg komme med noen grunner til hva som fører til krig. Så vil jeg se om disse grunnene kan ses i sammenheng med årsaker til at første verdenskrig oppstod. Deretter skal jeg prøve å se om disse årsakene kan gi oss svaret på; hva fører til krig? I trinn to og tre vil jeg følge noen nøkkelord som en rød tråd for å svare på oppgaveteksten. Hva er det historikerne fokuserer på når de analyserer grunner til første verdenskrig? Og er disse grunnene i prinsippet krigsutløsende? Svarer det på spørsmålet; hva fører til krig?

Det er relativt bred litteratur til denne oppgaven, men det er fem sentrale temaer som går igjen og som jeg vil fokusere på i denne oppgaven: **Imperialisme, allianser, opprustning, maktbalanse, nasjonalisme.**

Hva er krig?

Krig er et omfattende begrep, men i politisk realisme så er krig et uunngåelig utfall av menneskelig usikkerhet, og menneskers desperate behov for makt. Det kan for eksempel være en væpnet konflikt mellom stater, folkegrupper og lignende, hvor hensikten er å ødelegge motstanderen og dermed øke sin makt. (Karsh, s. 67).

Første verdenskrig.

Krigen startet for alvor i den tredje og siste balkankrisen, 28. juni 1914, da en serbisk nasjonalist under navnet Gavrilo Princip, drepte den østerrikske tronfølger Franz Ferdinand og hans hustru, i Bosnias hovedstad Sarajevo. Første august kom erklærte Tyskland krig mot Russland og 2 dager senere mot Frankrike. Storbritannia godtok ikke tanken på at en nasjon skulle dominere det europeiske kontinentet og erklærte krig mot Tyskland fjerde august, med følgende ord fra utenriksminister Edvard Grey; "lysene slukkes over Europa". Noe som så ut til å være en lokal konflikt på Balkan utløste seg til en verdenskrig med over 10 millioner døde mennesker (Simensen, 2000:260-261).

Hva fører til krig?

Krig er et vanskelig tema. Hva fører til at krig oppstår i verden? Helt tilbake til den peloponnesiske krig i år 461 før Kristus har historikerne forsket på nettopp det spørsmålet. Og den dag i dag så er det fortsatt krig i verden. Er menneske virkelig onde av natur, og at er vi i konstant krig med hverandre fordi det ikke er noen høyere hersker som sikrer freden (Nye, 2006:4)?

Jeg vil her ta for meg noen i historikers analyser om hvorfor det oppstår krig i verden.

Den amerikanske historikeren Hans Morgenthau mener verden rett og slett er dominert av ett fiendtlig miljø, hvor troen på å beskytte seg selv og sine bestemmer. Resultatet av denne holdningen blir at man alltid er på vakt slik at en ikke blir angrepet, og man dreper før man blir drept selv (Karsh, s, 67). Dwight David Eisenhower, som var president i USA fra 1953-1961, mente at krig oppstod fordi verden har mange fiendtlige ledere som har misforstått, med å tro at mennesket virkelig vil krige. Mennesket vil rett og slett ikke ha fred nok.

Krig begynner i sjelen og sinnet til alle menn, som alle andre handlinger, men spørsmålet er om sjelen og sinnet kan forandres (Waltz, 1960:73)?

Den amerikanske professoren Kenneth Waltz mener at oppstanden til krig kan deles inn i tre grunner; inni mennesket, innenfor strukturen av forskjellig stater og innenfor selve statssystemet (Waltz, 1960:75).

Jean-Jacques Rousseau, på den andre siden, poengterer at hovedgrunnen til krig **ikke** ligger i mennesket eller i statene, men i selve statssystemet. Det kan være at en stat vil bevare freden, men den vil kanskje vurdere å starte en forebyggende krig. For hvis en ikke slår til når overtaket er på deres side, så kan overtaket være snudd rundt ved en eventuell krig på et senere tidspunkt (Waltz, 1960:71).

Krig kan deles inn i tre motiver: Det første er krig for makt, hvor land kriger for å bli større og sikre seg som verdensmakt. Ofte med klare økonomiske motiver.

Den andre er krig av frykt, spesielt med tanke på egen sikkerhet, og erklærer krig på grunnlag av at deres sikkerhet er truet. Det tredje er krig for doktriner, hvor motivet er å fremme en sak og påstå sine prinsipper. Alle kriger i Europa siden 1792 har hatt noen doktrinmotiver.

Eksempler på forskjellige doktriner er Monroedoktrinen, Truman-doktrinen og Blitzkrieg (militær) (Wight, 1979:91-92).

Gjennom tidene er krig ofte blitt tatt i bruk for å løse ubalansen i det internasjonale samfunn og omlegging av maktbalansen. Noe som vi kaller en hegemonisk krig, altså en krig for ønske er å danne seg verdensmakt.

Den franske filosofen Raymond Aron sier at første verdenskrig var en krig med ønske om hegemoni, hvor hegemoni ikke nødvendigvis er det klare motiv, men en uunngåelig konsekvens av seier til en av statene eller alliansene. Krigen fastslår hvem som vil ha kontroll over det internasjonale systemet og hvilke interesser som vil bli prioritert i internasjonale avgjørelser (Gilpin, 1983:94-95).

Allianser innebærer som regel militær støtte hvis ett av landene skulle bli angrepet. Allianser er en viktig faktor for å vise hvem som sannsynligvis vil krige med hvem, når og hvordan. Noe av grunnen til at det oppstår allianser er materielle avhengighetsforhold, og disse avhengighetsforholdene er ikke nødvendigvis fredsfulle. Hvis ett land er avhengig av andre for militær og økonomisk støtte, kan det også skape muligheter for uakseptable provokasjoner, hvor det er verdt krig for å avslutte.

Allianser kan i noen tilfeller være krigsforebyggende med å vise motstanderen hvordan et eventuelt angrip ville sett ut og dermed skremme motstanderen slik at det ikke er verdt krig. Men tiltross, når motstanderens makt økes så er utfallet for krig mer sannsynlig. Og i noen tilfeller kan opprettelse av allianser ses som en provokasjon rettet mot ett eller flere land. Allianser kan ses i likhet med effekten av våpen; enten så hindrer det en eventuell konflikt eller så provoserer det fienden, og utbruddet av krig er mer sannsynlig. Og eksistensen av allianser betyr at hvis det skulle oppstå krig, vil det antageligvis involvere flere motstandere, altså større sjanse for verdenskrig (Brown, 1987:100-101).

Hvis det er to land, eller to allianser som dominerer verden blir det kalt bipolaritet. Når det for eksempel er 3-10 stormakter kaller vi det multipolaritet. De mest farlige internasjonale systemene blir som regel definert som løst bipolaritet eller løst multipolaritet. I en slik løst polaritet, hvor det er felles sikkerhetsforbindelse, er det stor sjanse for korrupsjon og feilberegning. Dette kan øke sannsynligheten for krig og for at en konflikt innad i systemet vil dra inn stormaktene (Brown, 1987:102).

Da første verdenskrig pågikk, skrev Vladimir Lenin, at krigen dreide seg om imperialismen. Han var inspirert av den britiske teoretikeren J.A. Hobson og mente at imperialismen var kapitalismens siste fase. Han mente at krigen i 1914, var en krig om imperier (Fromkin, 2004:241).

Den amerikanske presidenten under 1. verdenskrig, Woodrow Wilson, mente maktbalansen hadde onde prinsipper, fordi det oppmuntret politikere til å behandle nasjoner som ost, hvor politikken blir delt opp uten noen som helst tanke på menneskene. Han mente også at maktbalansen var en direkte årsak til krig (Nye, 2006:60).

Dette er mye for 1987-tittelen.

Er disse analysene av grunner til hvorfor det oppstår krig i tråd med hvorfor 1. verdenskrig kom? Og er de i prinsippet krigsutførelse?

I mange år har det vært forsket på hvorfor første verdenskrig ble et faktum. Var det den gjensidige frykten for hverandres enorme opprustning, som skjøv Europa til avgrunnen? Ligger det i menneskets medfødte aggresjon etter 40 år med fred mellom stormaktene som nå truet med å eksplodere? Eller var det regjeringene som førte en bevisst politikk i retning av krig for å lede vekk oppmerksomheten på uløselige problemer innenriks? Eller var det den bevisste og aggressive politikken som ble ført som gjorde at andre land følte seg truet og våpenmakt var løsningen? Det er ingen fasit svar på om hvorsåvidt disse årsakene stemmer, men sjefen for den tyske generalstaben Helmuth von Moltke hadde rett da han i sin uttalelse 12. desember 1912 sa: "alle parter forbereder seg på en europeisk krig, som alle parter regner med vil komme før eller senere" (Fromkin, 2004:37).

Som nevnt i innledningen vil jeg bruke imperialism, nasjonalisme, allianser, opprustning og maktbalanse som hjelp til å skrive denne oppgaven og jeg begynner med imperialismen.

Imperialismen.

Imperialismen var en videreføring av tankene som nasjonalismen bygget på, altså jakten på sikkerhet og makt på det europeiske kontinentet. Nasjonalismen dominerte, og den internasjonale konkurransen blant europeiske stormakter var synlig i jakten på kolonier (Merriman, 2004:936).

Imperiene i Europa var meget ulike størrelse og styrke, noe som førte til en manglende stabilitet. I og med at imperiene var rivaler, satte lederne dem mot hverandre i deres tanker, for å se hvem som hadde vunnet i en eventuell krig og ergo hvem de ønsket å alliere seg med. Og på den tiden var det en vanlig tanke at veien til rikdom, makt og storhet kom gjennom erobring av flere kolonier. Når landene tok over nye landeområder, var det ikke bare for å utvide nye markeder, men for å ta de før andre gjorde det (Merriman, 2004:937). Men problemet var at stormaktene allerede kontrollerte så store deler av verden at det ikke var stort igjen. Det resulterte i at stormaktene gang på gang støtet på hverandre, og en krig truet om og om igjen. Tiråene som før 1914 var dominert av en rekke kriser og hvilke som helst av dem kunne ha ført til krig.

Tysklands ønsker om kolonier i tiden rundt 1890 kunne ikke tilfredstilles uten at en tok oversjøiske territorier fra andre europeiske land, noe som lite sannsynlig kunne gjøres på en fredelig måte (Fromkin, 2004:26-28).

Nasjonalismen.

Nasjonalismen var tvetydig. Den var den demokratiske troen på at enhver stat var kunne styre seg selv og var uavhengig av andre. Men den hadde også noen ikke-liberale motiver om at de som ikke var medlem av nasjonen, skulle enten assimileres, nektes borgerrettigheter utvides eller i verste fall drepes. Nasjonalismen hatet enkelte, som en måte å utrykke kjærlighet til andre. Det fantes egentlig ikke en enighet om hva en nasjonalist var, noe som gjorde at Europa hadde enda en ting å sloss om.

I tiden før første verdenskrig tyder mye på at Europa var preget av fremmedfiendtlighet. Her er de etniske gruppene på Balkan et godt eksempel. Nasjonalismen på Balkan var en variant av den sterkeste kollektive kraft i verdenshistorien både i det 19. og 20. århundre. Ingen av kolonirikene, imperiene eller Sovjetunionen kunne stå den i mot (Simensen, 2007:262) Skolebarn rundt omkring i Europa ble lært at deres land var det beste gjennom historien og at fiendene ikke var annet enn ekle reptiler.

Ved inngangen til det 20. århundre hadde folk rett og slett fiendtlige og krigerske følelser overfor hverandre. Militære ledere i stormaktene (som oftest var nasjonalister), vurderte ikke en krig som uunngåelig, men som ønskelig. Den ultimate testen for å teste individene og nasjonenes styrke er en krig.

Giuseppe Mazzini og hans disipler forkynte nasjonalismen i Europa på 1800-tallet med ønske om å bringe fred. I stedet brakte den krig (Fromkin, 2004:32-34, Merriman, 2004:1015).

Opprustning.

I årene før krigsutbruddet i 1914 er det ingen tvil på at Europa prioriterte sin aktivitet på det svimlende opprustningskappløpet, som verden aldri hadde sett maken til. Krupp, som var et tysk rustningsfirma, var Europas største våpenforetagende. Rivaler som Skoda, Creusot, Schneider og Vickers-Maxim var også enorme firmaer. Dette viser at en stor del av det europeiske forretningslivet i den nye industrialderen forberedte seg på krig. Noe som gjør det merkelig å tenke på at folket i gaten ikke luktet lunten før det smalt. Omfanget av krigsøkonomien var stor, men det ga ikke noe trygghet. Alle justerte antall tropper, med en blanding av vervede soldater, vernepliktige og en form for reservestyrker. På denne måten skulle det i hvert fall holde tritt med de potensielle motstandernes. Dette resulterte i det motsatte av det som egentlig var hensikten. En nasjonal sikkerhet skulle sikres gjennom en oppbygging av væpnede styrker, men i stedet med sikkerhetene undergravd. Våpenkappløpet ble drevet av gjensidig frykt og førte til at alle stormaktene i Europa følte seg radikalt utrygge.

Alle stormaktene var relativt åpne samfunn så rivaliserende stater kunne granske hvor mye midler som nasjonalforsamlingen bevilget til militæret, og dette skapte ofte unødig engstelse. Ettersom de militære programmene som ble innvilget også inneholdt timeplaner, var landene klar over når alle andre skulle produsere våpen, noe som gjorde at de kunne bli fristet til å slå til først, av sikkerhetsmessige grunner. Fra 1800-tallet kom det frem at de respektive landenes væpnede styrker jevnlig planla krig mot sine rivaler i tilfelle det skulle oppstå fiendtligheter. (Fromkin, 2004:34-36).

Enten den britiske utenriksministeren Sir Edward Grey hadde rett med sin uttalelse om at det enorme rustningskappløpet gjorde krigen uunngåelig eller ei, så er hersker det ingen tvil om at stormaktene i Europa fremprovoserte en generalprøve på krigen, som senere førte til første verdenskrig.

En periode virket det som om det enorme rustningskappløpet bare hadde én utvei. Tyskland, som var i ferd med å passere Storbritannia som ledene økonomisk makt i Europa, burde derfor ha kunne utkonkurrere sine rivaler militært. Men den arkaiske styringsstrukturen og den påfølgende mangelen på et progressivt skattesystem, gjorde slik at Tyskland ikke klarte å videreføre den voksende økonomien til voksende statlige inntekter. Ved inngangen til 1900-tallet hadde Tyskland brukt alt det kunne på militærvesenet. I årene som gikk ble en nærmere 90% av rikets budsjett brukt på hæren og marinen (Fromkin, 2004:57).

Da Russland etter 1905 begynte sin opprustning på alvor, med utbygging av militærvesenet, jernbanenettet og industrien, vekket det interesser fra tyskerne med å mobilisere og starte en forebyggende krig mot russerne og deres allierte Frankrike. Men det tok 10 år før de grep sjansen, da de i juli 1914 på eget initiativ startet den forebyggende krigen de lenge hadde drømt om. Etterpåklokskapen i tyskernes tilfelle er hvorvidt utfallet hadde blitt om de startet krigen i 1905. Det året hadde både Sovjetunionen og Frankrike vært midlertidig maktesløse og dermed enkle å slå (Fromkin, 2004:226).

Allianser.

Allianser er formelle eller uformelle avtaler som suverene stater inngår for å beskytte seg mot hverandre og angrep fra andre (Nye, 2006:69).

På slutten av 1800-tallet hersket det ingen tvil om hvem som kom til å være fiender med hvem. Tysklands mareritt var å bli omringet, så tyskerne allierte seg med Østerrike-Ungarn i 1879 hvor hovedmålet var et angrep på Frankrike og Russland. Mot alle odds så trosset Frankrike de mange ideologiske grunner og allierte seg med Russland i 1894, mye pga trusselen som Tyskland gav dem begge. Nå var ikke de tyske krigsplanene så hypotetiske lenger, det ble ikke lenger spurt om en eventuell krig ville komme, men når det kom til å skje (Fromkin, s.

38). Storbritannia foretrakk nøytralitet, men grunnet Tysklands ekspansjon trakk de seg nærmere Frankrike, av hensyn til Frankrike og Russland.

Da det begynte å oppstå kriser på begynnelsen av 1900-tallet samlet de allierte seg til stabskonferanser med sine væpnede styrker. Det var hemmelige marin - og hær diskusjoner mellom Frankrike og Storbritannia om hvordan en skulle møte et tysk angrep. Lignende samtaler skjedde i den tyske og den østerriksk-ungarske generalstaben om hvordan de skulle ta Russland. I 1914 var det en hemmelig marinekonferanse mellom Storbritannia og Russland, noe som Berlin fikk kjennskap til og tyskerne ble skremt. Disse samtalene definerte krigen som skulle komme, og gav en god antydning til hvem som skulle holde sammen; Russland, Frankrike og Storbritannia (trippelententen), og Tyskland, Østerrike-Ungarn, og Italia (trippelallianser) (Fromkin, 2004:36).

Maktbalanse.

Den britiske filosofen David Hume beskrev på 1800-tallet maktbalansen som et trofast styre med klok politikk. På 1900-tallet beskrev liberalisten Richard Cobden maktbalansen som "et hjernespin, et ubeskrivelig og uforståelig ingenting" (Nye, 2006:59).

Maktbalanse kan i praktisk betydning bety fordeling av makten; hvem er det som har makt? En god makt kan skape ro og stabilitet i det internasjonale samfunn, men hvis den ene makten begynner å forrykke og nye utfordringer komme i møte, så er det stor sannsynlighet for at det blir krig.

Fra 1815 til 1914 var det et multipolarisk system i Europa og den lengste perioden hvor det ikke har vært en verdenskrig i et moderne statssystem. Vi kan skissere det slik:

Forandringer i maktbalansen i perioden 1815-1914	
1815-1870	løs multipolaritet
1870-1907	Veksten til Tyskland
1907-1914	Bipolaritet med allianser

Tabell 1

I første periode så var det fem stormakter som byttet frem og tilbake på allianser. Det som satte vendepunkt på systemet var da Tyskland og Italia ble samlet på 1870-tallet, og fra 1907 ble det internasjonale systemet delt inn i to allianser; trippelententen med Storbritannia,

Frankrike og Russland, og trippelalliansen med Tyskland, Østerrike-Ungarn og Italia. Dette skapte ustabilitet i og bidro til utbruddet av 1. verdenskrig (Nye, 2006:67-68).

Prosessen frem til utbruddet 1914

1815-1822	Den europeiske konsert
1822-1854	Konserten løsner
1854-1870	Sterk nasjonalisme
1870-1890	Bismarcks nye konsert
1890-1914	Flexibiliteten og stabiliteten faller vekk

Tabell 2

Tabellen viser hvordan makten det internasjonale systemet forandres fra kongressen i Wien til krigsutbruddet i 1914. selv om det er den lengste perioden uten verdenskrig var det en rekke konflikter som oppstod (Nye, 2006:68). Vi kan konkludere maktbalansen med at det ikke er krigsutløsende faktor alene, men det er en grunn til å forklare hvorfor krig og ustabilitet oppstår (Nye, 2006:64-65).

Fører dette til krig?

Imperialisme, allianser, opprustning, maktbalanse, og nasjonalisme er om ikke direkte grunner, så i hvert fall indirekte grunner til hvorfor 1. verdenskrig kom i 1914. Men gir de oss svar på hva som fører til krig?

Vi ser at alle punktene kommer igjen i årsaker til hvorfor krig oppstår i verden.

Opprustningen som foregikk til oppløpet mot 1. verdenskrig viser oss at Europa gikk mot krig. Den ene rustet opp i frykt for den andre, noe som skaper gnisninger mellom stormaktene, noe som gjør at det er krigsutløsende årsak. Det var tydelige tegn på ubalanse i det internasjonale systemet, hvor alle stormaktene så å si bare ventet på en krig. Tyskland hadde klare ønsker om å bli en ledende stormakt i verden, en hegemon, noe som var mye av grunnen til at de utløste krig, rett og slett for deres ønske om verdensmakt. Noe som forteller oss at opprustning kan være mye av grunnen til oppdannelsen av krig.

Samme tilfelle ser vi når Hitler kommer til makten i 1933, hvor han forkaster Versailles traktaten og setter i gang en opprustning som ingen har sett maken til. Tyskland ønsket igjen å bli en hegemon i verdensbildet som etter hvert førte til en ny verdenskrig. Men hvis vi tar den kalde krigen (1945-1990) som eksempel, kan det vise oss at militær opprustningen mellom Sovjetunionen og USA antageligvis var hovedgrunnen til at det ikke ble en ny storkrig. Kampen om atomvåpen, gjorde rett og slett for farlig å starte krig, i og med at det var for stor risiko. Så her kan vi konkludere med at opprustning på en annen side kan være

krigsforbyggende. I og med at stormaktene Sovjetunion og USA begge visste risikoen med en atomkrig.

Som vi ser i tabell 2, kommer det en voksende nasjonalisme rundt 1850 som gjør at maktbalansen begynner å skli ut. Nasjonalismen sto sterkt da Tyskland og Italia ble samlet på 1871 tallet, og prinsippene om å sikre seg selv og sin nasjon fortsatte utover 1900 tallet. Noe som merkes under den kraftige imperiebyggingen. Tanken på egen sikkerhet og frykt for at den skal bli satt på prøve, gjør slik at en kan starte krig slik at en ikke blir angrepet først. I tiden før andre verdenskrig kan man også se at nasjonalismen preger de europeiske stormaktene. Og da spesielt Tyskland med Hitler i føresetet. Han fremmet sine prinsipper og saker som blant annet hans hat til jødene og hvor katastrofal Versaillestraktaten var og brukte det som et propegangamiddel for å overbevise det tyske folk. Og de lot seg overbevise i og med at Hitler ble valgt til makta på lovlig vis.

Alliansepolitikk kan på én side være krigsforebyggende, men også motsatt. Edin Browns sammenligning passer inn når man skal skissere om det er krigsuttøsende; Allianser kan sammenlignes med våpen, hvor det enten provoseres eller forebygger krig. Som nevnt var jo nettopp atomvåpenet mye av årsaken til at den kalde krigen ikke ble varm. Men i verste tilfelle kunne det provosert motstanderen og utløst en atomkrig.

Det store misforholdet mellom internasjonal økonomi og et politisk system av suverene, konkurrerende nasjonalstater ville før eller senere ta i bruk våpen for å løse konfliktene. Det var nettopp denne konkurransen som var katalysatoren i kolonikappløpet, og det var denne konkurransen som gjorde slik at statene søkte støtte i allianser (Simensen, 2007: s 262).

Konklusjon.

Nå har jeg gjennomført denne oppgaven i tre trinn som forklart i innledningen. Først tok jeg en rask gjennomgang av generelle grunner til hvorfor det oppstår krig i verden. Deretter så jeg på årsaker til første verdenskrig med fokus på imperialisme, allianser, opprustning, maktbalanse, nasjonalisme. Så drøftet om de er i tråd med årsaker til hvorfor det oppstår krig. Kan konkludere oppgaven med at mange av årsakene til at første verdenskrig oppstod ikke nødvendigvis er krigsuttøsende alene, men en faktor til at krigen oppstår. Det er ikke så lett som Lenin påstår om at første verdenskrig var en direkte årsak på imperialismen, eller som Woodrow Wilson mener at maktbalanse alene fører til krig. Riktignok er disse mye av grunnen til at det blir ustabilitet i verden verden, men mener det er farlig å påpeke at disse

årsakene alene er grunner til at krig oppstår. Men ser vi noen eller alle årsakene under ett så er det lettere å forstå at de er krigsutløsende. En sterk nasjonalisme med frykt for seg og sine kan føre til en kraftig opprustning, og ønske om hegemoni. Dette fører til at maktbalansen kommer ut av kontroll, og det kan oppstå allianser i frykt om å bli angrepet. Det blir et løst bipolarisk verdensbilde hvor en knising innad kan føre til katastrofale følger. Alle årsakene sett under ett eller noen av de, kan nok føre til krig. Det kan skisseres slikt:

Når jeg har skrevet denne oppgaven så har jeg lagt merke til at de fleste historikere er enige om at disse punktene er med på at det skapes krig i verden, men at det trengs en som tenner på fyrstikken. Sagt med andre ord, så trengs det en som legger inn det siste støtet slik at det faktisk blir krig. Sagt med andre ord, så kan se det i sammen med teorien om at verden oppgjennom er styrt av fiendtlige personligheter, som Stalin, Saddam, Hitler som ønsker krig og ikke minst makt. Jeg tror at mange av årsakene kan være krigsutløsende som man ser i figur 3, men tror det trengs en som setter inn det siste støtet.

Litteraturliste:

Brown, Seyom: The causes and prevention of war. St. Martins press, 1987.

Gilpin, Robert: War and change in world politics. Cambridge University press, 1983.

Karsh, Efraim: kompendium side 67.

Fromkin, David: Europas siste sommer. Hvem startet første verdenskrig? Humanist forlag, 2004.

Merriman, John: A history of moderen Europe, from the french revolution to the present second edition. 2004.

Nye Jr, Joseph S. Understanding International Conflicts. Pearson Longman, USA 2007

Simensen, Jarle: Aschehougs verdenshistorie, vesten erobrer verden 1870-1914. 2000.

Waltz, Kenneth: Man, the state and war: A theoretical Analysis. New York, Columbia University press 1960.

Wight, Martin: Power Politics. Harmondsworth: Penguin, 1979.

Wright, Quincy: A study of war. University of Chicago press, 1966.